

1

*Zařazen a přibalen dno 5. až 9. května 1945
na Hradě pražském.*

sign.:

14/45

KANCELÁŘ

DOŠLO: 22. V. 1945

Fin. d.

PRESIDENTA REPUBLIKY

T 14/45

Záznam o průběhu dnů 5. až 9. května 1945 na Hradě pražském.

Sobota 5. května 1945. Den počal normálním nástupem do zaměstnání. Od čtvrtka 3. května byla však v proudu akce čtyř členů t. zv. vlády, která měla za účel prohlášení K.H. Frankovi

Po 9 hod. hlásí šofér Žvachta, který se právě vrátil z Lán, že ve všech obcích, jimiž po cestě projížděl, jsou vyvěšeny československé prapory, na ulicích a na silnicích jsou zástupy občanstva v pohnuté slavnostní náladě a české hlídky provádějí kontroly aut. Aby projel, musel svůj vůz označit československou vlajkou, s níž dojel až na hrad. Poslední vlajku viděl před Prahou. Na Bílé hoře, v Břevnově atd. prapory vyvěšeny ještě nejsou.

o zrušení Protektorátu.
V 9.30 h odjíždí s.š. Dr Popelka k t. zv. min. předsedovi Bienertovi, aby znovu působil k uskutečnění návštěvy min. předsedy Bienerta u K.H. Franka, o níž se jednalo od čtvrtka 3. května 1945. V 10.30 h má se totiž odebrat t. zv. min. před. Bienert ke K.H. Frankovi, aby mu prohlásil, že vzhledem k vývoji událostí t. zv. Protektorát zanikl, výkon že přebírá úřednický sbor. Při této verbální notě bude odevzdáno pro memoriam, které podepsali čtyři ministři t. zv. vlády /Bienert, Krejčí, Kalfus, Kamenický/. V 11.20 h je volán ministr Kalfus s.š. Popelkou na Hrad. V 11.30 h volá na Hrad ministr Kalfus ministra Kamenického. V 11.45, po několikerych pokusech o spojení s Černínem, je tam dostižen p. Bienert u telefonického aparátu a mluví s min. Kalfusem; oznamuje, že právě odchází ke K.H. Frankovi. Do 12.30 vyčkává se zpráva od min. před. Bienerta. Do této doby se neozval. V předpokladu, že je zatčen, rozhoduje se min. Kalfus a min. Kamenický k samostatnému jednání. Ve 12.30 dávají oba ministři příkaz do svých ministerstev, že od tohoto okamžiku v důsledku zákroku Bienerta zavádí se české úřadování a mají být vyvěšeny národní prapory. K vyvěšení praporů došlo mezi tím z příkazu Dr Popelky i na Hradě a to na stožáru nad starým hradem a na balkoně třetího nádvoří. Bezprostředně na to zachycujeme v hlášení rozhlasu volání o pomoc pro budovu rozhlasu, kde vzplály první boje. Jde o novou skutečnost, která zdá se měnit zásadně celou situaci. Telefonické spojení s Černínem je přerušeno.

Ve 13 h dostavilo se na III. nádvoří družstvo SS-Mannů s automatickými puškami a pancéřovými pěstmi v bojovém rozestoupení a žádali o sejmutí vlajek vyvěšených na balkoně na III. nádvoří. Uspořádání

vlajek bylo takové, že mezi dvěma československými vlajkami byly umístěny vlajky americká, sovětská a anglická. SS-Mannům vysvětlil situaci náhodou přítomný šofér min.Kalfuse Janoušek a velitel stráže vládního vojska. Ve svém vysvětlení uvedli, že "je konec války, že se nebojuje". Tím se spokojili a odešli. Ve 13.15 h došlo na Hradě k přestřelce. Dělník Peťas a úředník Janotka ozbrojili se puškami, odňatými dvěma mužům německé stráže a s puškami běželi po III.a II.nádvoří směrem k Prašnému mostu. Po nich začali střílet němečtí SS. Při přestřelce padl dělník Vágner, Peťas byl těžce zraněn, stejně jako další účastník přestřelky dělník Fiala. Na to ve 13.30 dostavili se pod balkon na III.nádvoří SS-Manni znovu a kategoricky žádali odstranění sovětské vlajky. Splnění příkazu vynutili si pohružkou střelnou zbraní. Ve 13.30 dostavili se na Hrad zástupci Národního výboru Dr Kavalír, Dr Berdych, prof.Dr Čančík. Oba prve jmenovaní po nějaké chvíli z Hradu byli odvezeni autem, prof.Čančík zůstal na Hradě. Ve 14 h dostavili se SS-Manni po třetí k balkonu a žádali kategoricky odstranění všech vlajek. Mezi tím přijel od říšského protektora pplk.Radtke, který zjišťoval, kdo je zodpovědným za vyvěšení vlajek. Zatkł s.š.Dr Popelku. Vlajky musely být sňaty, byla odzbrojena stráž vládního vojska a přítomné osoby uniformované policie, byla prováděna prohlídka místností kanceláře, která měla za účel zjistit, nejsou-li uskladněny na Hradě zbraně. Mezi tím byli telefonicky upozorňováni Dr Kalfusem Dr Šíma v min.vnitra a gen.Eminger ve vládním vojsku na výzvy Radiojournalu o pomoc.

V 17 hod.byly zachyceny první zprávy na vlně 415 o konstituování velitelství československého vojska v Praze a o bojích. Na III.nádvoří bylo postaveno dělo namířené na objekty kanceláře. Úřednictvo, zastížené událostmi na Hradě celkem v počtu 25 osob /připojen seznam/ bylo koncentrováno ve středních místnostech II.patru.

Během odpoledne dostavili se do místností několikrát hlídky SS. Ve večerních hodinách byli povoláni stráží SS oba přítomní lékaři Dr Havránek a prof. Dr Čančík na strážnici SS, kde nouzově ošetřili asi 60 raněných SS-Mannů. Večer byla z nouzových prostředků uvařena plěvka a černá káva.

Neděle 6.května 1945.

V neděli ráno byli obyvatelé Hradu probuzeni kolem 5.hod.prudkou dělostřeleckou palbou. Soudili jsme, že jde o palbu děl postavených na rampě Hradčanského náměstí. Později však vyšlo na jevo, že pálí baterie protiletectvých děl umístěná za Jelení ulicí. Pálila přes Hrad na město. Celý den proběhl v napjatém sledování rozhlasových zpráv o stavu bojů, ve stísněné náladě, ježto zprávy zdály se býti velmi zlé a k úzkosti přispívalo špatné, deštivé počasí. Úzkost polevila poněkud o 16.hod.,kdy hlášení zdála se být příznivější. Uklidňující hlášení dostali jsme také soukromou cestou telefonicky z města. K obědu přičiněním spoluinternovaných slečen měli jsme polévku a nastavovanou kaši.

V 16.43 došlo k tragickému neštěstí, kdy zásahem granátu byl těžce zraněn Dr Havránek, hradní lékař. Dr Havránek, spoluvězněný na Hradě, sledoval z oken kanceláře s.š.Dr Popelky události ve městě /požáry, dopad granátů, letecké bombardování/ a to právě ve chvíli, kdy do míst, kde stál, dopadl prvý dělostřelecký granát vypálený proti Hradu z Pankráčského návrší. Granát explodoval v bezprostřední blízkosti Dr Havránka, který utrpěl těžká zranění, hlavně na horní části těla, jimž asi po hodině, v 17.50, po přenesení do vojenského lazaretu, podlehl. Kolem 19.hod.byl mrtvý Dr Havránek přenesen zpět na Hrad. Důsledkem tohoto tragického neštěstí bylo, že jsme opustili horní patra hradní a odebrali jsme se do přízemí do místností, v nichž byla umístěna spisovna. Večer byl naposled poslouchán londýnský rozhlas. Krátce na to dostavil se mezi nás opilý velitel stráže SS Steinig, který žádal s.š.Dr Popelku o rozhluvu.

Podle sdělení Dr Popelky mluvil zmateně, dělal dojem člověka, který si neví rady a kterému jde o život. S.š. Popelkovi chtěl odevzdat pistoli, což tento odmítl, na to od něj žádal 500.000 K, které mu s.š. Popelka také odmítl dát. Po tomto odmítnutí snížil svůj požadavek na 100.000 K a po novém odmítnutí žádal o 5.000 K. Tuto částku mu s.š. Dr Popelka vyplatil, aby se vyvaroval dalšího obtěžování. SS-Mann Steinig žádal o dalších 5.000 K prý pro jeho šoféra. Také tyto obdržel, načež odešel. V noci z neděle na pondělí byla jasně slyšitelná střelba z děl proti Hradu. Jedna ze střel zasáhla severní trakt ve III. nádvoří poblíže západního konce chrámu sv.Víta.

Pondělí 7.května 1945.

Ráno asi kolem 8.hod.měl se dostavit jeden člen kanceláře pro Todesbescheinigung Dr Havránka do lazaretu č.3. Opatření uzavírací byla však tak ostrá, že velitel stráže odmítl jakékoli propuštění úředníka z Hradu. Isolování internovaných bylo zostřeno potud, že dopoledne byly vypnuty telefony. Ve 12.30 byl vypjat proud, což znamenalo odnětí možnosti poslechu rozhlasem o situaci venku. Během dopoledne projevovaly příslušné orgány nápadnou péči o vyživovací situaci, o kterou se dosud vůbec nestaraly. Velení stráže na Hradě převzal nový poručík SS, který navrhoval přestěhování části internovaných na jiné místo, ježto prý internace neděje se v poměrech důstojných. Rozvířena byla také včerejší noční příhoda s SS-Mannem Steinigem. Nový velitel stráže SS dostavil se v doprovodu poddůstojníka Nagela a sdělil, že SS-Mann Steinig udal s.š.Dr Popelku pro podplácení. Podplácením hodlal prý Dr Popelka docílití zběhnutí SS-Manna Steiniga. V souvislosti s tím byli vyslýcháni oba internovaní ministři, proti kterým bylo vzneseno podezření, že na této aféře mají také podíl. S.š.Dr Popelka hájil se tím, že k věci byl přinucen stavem nouze, poněvadž SS-Mann Steinig byl úplně opilý a nebylo možno jiným způsobem se ho

zbaviti. Jiný účel poskytnutím peněz nesledoval. Po nějaké době vrátil se nový velitel stráže SS a hlásil Dr Popelkovi, že přikládá víru jeho vysvětlení a SS-Manna Steiniga vlastnoručně před chvílí zastřelil. Pokud jde o zásobování, oběd náš sestával z polévky a 5 menších vdolečků.

O 17.hod.dostavil se poddůstojník Nagel, který dal rozkaz, že obyvatelé Hradu, kteří se do místnosti spisovny uchýlili jako do protiletického krytu z důvodu nebezpečí bombardování, musí do 10 minut Hrad opustit, ježto hrozí zostření bojových akcí. Na tento rozkaz byla odvedena část internovaných se zavazadly nad Staré zámecké schody k Opyši. Tam dostavili se také ostatní obyvatelé z Jiřské, Zlaté a Vikářské ulice v celkovém počtu asi 200-250 osob. Těmto osobám prohlásil velitel stráže SS, že dojde k novým bojovým akcím proti Hradu. Z tohoto důvodu chtěl zařídit jejich odsun k bojujícím jejich bratřím do města. Ti však o ně nestojí, nemají co jíst, ani by je neměli kde ubytovat. Proto ponechává všechny osoby dále na Hradě, aby je ušetřil pekla, které se snese na město. V Jiřské ulici a z věže prý však bylo vystřeleno z oken na německé vojenské orgány. Padne-li ještě jediný výstřel, budou všichni na Hradě přítomní bez rozdílu, muži, ženy i děti bez milosti postřeleni. Nato musili se všichni obyvatelé Hradu vrátit na svá původní stanoviště. Tato epizoda působila silně tísnivým dojmem na všechny zúčastněné a dalo hodně práce paralyzovati tento neblahý vliv. Pokud jde o vyživování byla k večeři polévka a brambory s cibulovou omáčkou.

Úterý 8.května 1945.

V noci z pondělí na úterý vzniklo podezření, že stráž SS chystá násilná opatření proti internovaným. Příčinu k tomu zavládl asi výstřel, který padl v přízemí u vchodu ve vrátnici. Dodatečně však bylo zjištěno, že to snad byl výstřel náhodný. V úterý 8.května z nejistoty, z nedostatku odpočinku a

z omezeného vyživování projevuje se silná únava. Během dne nepříhodilo se celkem nic zvláštního. Snad bylo by připomenouti to, že byla stupňována ještě péče o naše vyživování se strany německých orgánů. V 16.15 hod. byl improvizován pohřeb zesnulého Dr Havránka a dělníka Jaroslava Vágnera. Pohřeb nařídily v odpoledních hodinách německé orgány. Byl vykopán prozatímní hrob v Královské zahradě. V našich dílnách byly zhotoveny provisorní rakve a odpoledne za účasti 4 zástupců internovaných a 6 nosičů z řad internovaných byli oba uvedeni do připraveného hrobu pohřbeni. Ve večerních hodinách oznámili dva členové SS t.zv. ministrowi Kalfusovi a Kamenickému, že německé formace odcházejí. Asi 10 minut na to manželka jednoho internovaného přinesla zprávu o uvolnění v městě. Je možný pohyb po ulicích, zdá se že skončily všechny bojové akce. V noci z úterý na středu bylo provedeno zajištění t.zv. ministrů Kalfuse a Kamenického, s.š. Dr Popelky a Dr Mildeho.

Středa 9.května 1945. V ranních hodinách začalo nové odstřelování Prahy z baterií protiletectvých děl situovaných za Hradem. Vzplály nové boje. Během klidnější noci i za ranních bojů odešli někteří z internovaných z Hradu do svých domovů. V této době zastřelili Němci ~~na~~ ^{z bludera} Prašném městě dalšího z hradních zaměstnanců, podúředníka-šoféra Vojtěcha Ramase. Kolem 10.hodiny dorazily, k upřímné radosti všech, na Hrad první skupiny ruského vojska.

Sherry
22. V. 45

Sokolovna.

4. III. 1945

Seznam internovaných osob na Pražském hradě
ve dnech 5. - 9. května 1945 .

1/ V místnostech Dr Popelky a Dr Čihaře /dne 5-6.V. do večera/:

ministr dopravy Dr Kamenický

ministr financí Dr Kalfus

kab.šéf Dr Popelka

Dr Milde

Dr Škarvan

MUDr Havránek

MUDr Čančík

v.řed. Hanuš

taj. Jelínek

v.taj. Humpál

v.of. Kalina

" Zahradil

of. Šafra

" Zbořil

v.of. Parkán

sml.úř. Svobodová

v.of. Sadilová

" Berounská

oft. Figerová

podúř. Majer

" Bednář

" Krejza

pol.insp.neunif.str. Strnad /přidělený ministru dopravy/

šofér min.fin. Janoušek

" min.dopravy Jírec

2/ Od 6.V. večer internování shora uvedení /mimo řed.Hanuše a taj.Jelínka/ ve spisovně kanceláře presidenta republiky, přibyli další osoby a to:

telefonistky : revidentky: Tůmová,
Vágnerová,
asistentky: Maršíková
Bajerová
Vrbatová
Urbanová,

správce Karel Hrouda /a jeho rodiče František a Marie Hroudovi/,
paní Popelková a její dva synové Petr a Jiří a ošetřovatelka
Milena Březáková,

podúř. Šedivý

" Nájemník s manželkou Annou, s dcerou Libuší provd.Horkou a
jejím mužem Adolfem,

zříz. Jaroslav Nauš s manželkou Marií a synem Jaroslavem,

podúř. František Dostál s manželkou Julií,

zříz. Vratislav Jandák s manželkou Josefou a dětmi Jaroslavem a Evou,

paní Milada Žvachtová se synem Vlastimilem,

" Milada Příhodová s dcerou Miroslavou a synem Jiřím,

" Marie Fenclová s dcerou Olgou,

sl. Cyprýnová Alžběta,

podúř. Josef Bartoň s manželkou Julií,

podúř. Červenka s manželkou Konstancií,

zříz. Žlábek s manželkou Boženou a synem Zdenkem,

telef.montér Půst

pol.insp.neunif.strážce na hradě Semerák.